

*Баранова С.Л., Калашник О.А.,
вчителі математики
Добровеличківського району*

**«ЩОБ У СЕРЦІ ЖИЛА БАТЬКІВЩИНА:
ДО 25-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ»
(заняття для учнів 7-9 класів)**

Мета: актуалізація ідеї соборності та суверенності держави – головних передумов розвитку незалежної України; формування та розвиток громадянської, історичної та національної свідомості школярів; формування активної громадянської позиції учнів і почуття патріотизму.

Хід заходу

Учитель. Сьогодні на першому уроці я пропоную створити газету, яка буде незвичайною – «живою». Ми самі станемо її видавцями. Тема нашої газети - «Щоб у серці жила Батьківщина: до 25-тиріччя незалежності України». Слово головному редакторові.

Головний редактор. Видавати газету дуже цікава і відповідальна справа. І відкриває її передова стаття. Давайте звернемося до наших журналістів. Отже, відкриваємо першу сторінку нашої газети.

Перша сторінка. «НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. ВІД 1991-ГО – НАЗАВЖДИ»

Учень 1. Україна незалежна уже 25 років. Хоча в історичних масштабах цей часовий проміжок незначний, однак наш народ пройшов тернистий шлях, перш ніж здобути таку омріяну незалежність. Дорогою ціною дісталася державі незалежність, адже нашому народу довелося пройти через утиски і в'язниці, зради та довгу героїчну боротьбу за свободу. Україна – це країна болю і краси, смутку і звитяжної відваги, відчаю і незламної віри. Шлях України до своєї незалежності осяяний постатями її патріотів, які віддали себе служінню держави, її майбутньому процвітанню.

Учитель. 2016 рік, рік відзначення Україною 25-ліття своєї незалежності, Український інститут національної пам'яті назвав Роком Державності – на честь низки історичних подій, які привели до проголошення, а потім відновлення

Україною незалежності у ХХ столітті. Давайте пригадаємо ці історичні події.
(На екрані з'являються ці дати, діти розповідають про події, пов'язані з ними)

Учень 2. 22 січня 1919 року – на Софійській площі в Києві урочисто проголошено Акт злуки УНР та ЗУНР в єдину незалежну державу. З цього часу питання єдності української нації в українській політичній думці вже ніколи не ставилося під сумнів. Упродовж наступних десятиліть Акт злуки залишався символом боротьби за незалежну, соборну державу.

15 березня 1939 року – Сейм Карпатської України проголосив Карпатську Україну незалежною державою.

Державною мовою Карпатської України проголошувалася українська. Державним прапором затвердили національний синьо-жовтий прапор, а державним гербом – сполучення крайового герба (ведмідь у лівому червоному колі й чотири сині та три жовті смуги в правому півколі) з національним (тризуб Володимира Великого з хрестом на середньому зубі). Державним гімном оголосили національний гімн «Ще не вмерла Україна».

30 червня 1941 року – в окупованому Німеччиною Львові проголошено відновлення Української Держави.

16 липня 1990 року – Верховна Рада Української РСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України. Державний суверенітет визначався як верховенство, самостійність, повнота і неподільність республіканської влади в межах території УРСР, незалежність і рівноправність у міжнародних відносинах.

24 серпня 1991 року – Верховною Радою Української РСР прийнято Акт проголошення незалежності України. Історичне рішення було прийнято абсолютною більшістю: 346 голоси було віддано «за» проголошення незалежності, лише 1 – «проти».

1 грудня 1991 року – відбувся Всеукраїнський референдум на підтвердження Акта проголошення незалежності України. Під час демократичного волевиявлення український народ підтвердив і засвідчив прагнення жити в суверенній державі.

Сьогодні Україна – суверенна, незалежна, демократична держава.

Учитель. З проголошенням незалежності України змінилося і ставлення світової спільноти до нашої держави. Викликає повагу той народ, який уміє відстоювати свою свободу та якому властива національна самосвідомість. Тому ми повинні пишатися тим, що зростаємо на цій славетній землі і з гордістю та гідністю носити ім'я «українець». Я хочу, щоб кожен із вас усвідомив свою високу місію та продовжував прославляти нашу рідну Україну своїми словами та вчинками.

У кожного з вас на парті лежить аркуш, на якому зображено схему у вигляді квітки на міцному стеблі. Пропоную у пелюстках записати складові національної свідомості українця, як то: любов до рідної землі і свого народу; любов до батьків, вшанування звичаїв і традицій свого народу; готовність захищати свою державу; повага до Конституції України, державної символіки; бажання власною працею, розумом і здібностями примножувати багатства держави, трудитися для її процвітання; повага до народної моралі і етики; усвідомлення громадянської відповідальності та ін.

Учитель пропонує учням провести флешмоб: підняти вгору намальовані квітки, присвятивши їх людям, які звитязно відстоювали незалежність України.

Сторінка друга. «ОЙ, ЯКА ЧУДОВА УКРАЇНСЬКА МОВА!»

Учитель. Наша мова – багатогранна, хвилююча, ласкава. Вона є невичерпним джерелом мудрості, краси, мужності та незламності духу. Тому ми повинні вивчати її, любити та гідно користуватися її незліченними багатствами.

Як довго ждали ми своєї волі слова,	Як довго ждали ми...
І ось воно співа, бринить.	Уклін чолом народу,
Бринить-співає наша мова,	Що рідну мову нам зберіг.
Чарує, тішить і п'янить.	Зберіг в таку страшну негоду,
	Коли він сам стоять не міг.

Олександр Олесь

Головний редактор. Отже, друга сторінка нашої газети присвячується рідній мові. Це мова, яку ми почули уперше в своєму житті. Вона лунала у

маминих колискових, у бабусиних казках. Це мова, якою ми думаємо протягом всього життя, незважаючи на те, скільки іноземних мов ми знаємо. Вона вселяє в наші душі радість і спокій, дарує тепло нашим серцям. Саме тому, ми повинні цінувати рідну мову та боротися з ворожими намаганнями її заперечити чи пригнітити.

Наша мова завдяки своєму лексичному багатству, словотворчими можливостями здобула світове визнання. Про це свідчить перемога у 1934 році на конкурсі в Парижі, де вона була визнана, поряд із французькою та перською як найкраща та найбагатша мова світу.

Українська мова бере свій початок із давніх-давен. Історики виявили, що український фольклор (веснянки, гаївки, щедрівки) існували ще в дохристиянські часи.

Учитель. Давайте звернемося до народної мудрості, крилатих висловів відомих мудреців і філософів, які дуже влучно висловилися про мову. *(Діти зачитують підібрані вислови, декламують вірші про рідну мову)*

Мово моя українська –	Смутком багать продимлена,
Батьківська, материнська,	З хлібом у душу всмоктана,
Я тебе знаю не вивчену –	В поті людським намокнута,
Просту, домашню, звичну,	З кров'ю моєю змішана
Не з-за морів прикликану,	І аж до скону залишена
Не з словників насмикану.	В серці моїм. (Валентин Бичко)
Ти у мене із кореня –	Не забудьмо рідне слово,
Полям мені наговорена,	Хоч вчимо слова нові.
Дзвоном коси прокована,	В серці нашім – рідна мова,
В чистій воді смакована.	Ми без неї – не живі.

Болем очей продивлена, В. Соколов

Без поваги, без любові до рідного слова не може бути ні всебічної людської вихованості, ні духовної культури. (Василь Сухомлинський)

Людина, яка втратила свою мову, - неповноцінна, вона другорядна в порівнянні з носієм рідної мови. (Павло Мовчан)

Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, розум, досвід, почування. (Панас Мирний)

Коли забув ти рідну мову –

Яка б та мова не була –

Ти втратив корінь і основу,

Ти обчухрав себе дотла. (Дмитро Білоус)

Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову. (Ліна Костенко)

Учитель. Існує чимало висловів, приказок, прислів'їв, поезій та пісень про українську мову. Це є свідченням того, що тема рідної мови є одвічною у творчості письменників та поетів, до неї зверталися філософи та свідомі громадяни своєї держави. Маю надію на те, що сьогодні, пригадавши всю велич та красу нашої рідної мови, в наших серцях зміцніє та духовно наснажитьесь любов до української мови.

Сторінка третя. «МИ – СВИДКИ ІСТОРИЇ УКРАЇНИ»

Головний редактор. Дедалі частіше в умовах сьогодення із вуст людей лунає фраза про те, що ми живемо у складні часи. Однак, східна мудрість говорить, що часи завжди однакові – люди різні. Ця сторінка нашої газети присвячена тим людям, які вийшли відстоювати свої права, свободу та незалежність.

Учень. Ми – свідки історії України. Нині країна переживає надскладний етап становлення державності. На долю нашого покоління випала війна. Кожному українцю доводиться робити свій громадянський вибір, від якого залежить доля України. Анексія Криму, псевдореферендуми в Донецькій та Луганській областях, сотні невідомих, похованих під номерами. Це далеко не всі страхіття, які випали на долю українського народу. Але ми зуміємо вистояти та врятувати своє майбутнє, адже сьогодні наші земляки проявляють відчайдушну відвагу та єдність, витримку та милосердя. Тисячі волонтерів, ризикуючи власним життям, доправляють у зону АТО необхідні продукти та

речі. Ми захистимо свою землю, ми переможемо! Ми – патріоти, які вимірюють своє право своїм обов'язком.

Учень. Розмістимо на цій сторінці нашої газети портрети та імена наших земляків, які загинули при виконанні обов'язків військової служби в зоні проведення антитерористичної операції: Бабан Віталій Юрійович (с.Олексіївка, 20 років), Рябий Дмитро Володимирович (с.мт Добровеличківка, 22 роки), Гаркавенко Віктор Олександрович (с. Глиняне, 29 років), Азаров Олександр Олегович (с. Тишківка, 27 років), Іванов Денис Михайлович (м. Помічна, 25 років).

Каштан – тополі:

- Доленька ж у тебе!

Тягнутися й тягнутися у небо!

А що там є?

Воно таке мінливе –

Як не рябе, то сіре, темносиве,

Заплакане, сердите, непривітне,

Хоч іноді і зорями розквітне.

А як вітри подують, забіяки –

Ламають, рвуть, немов собаки...

- Ніщо мені той злющий вітровий.

Ламають нас чужі й свої заброди,

А ми все тягнемось до Сонця і Свободи.

Без них ми жить не хочемо нізащо

Дай тільки, Боже, доленьку нам кращу.

Борис Чамлай

Сторінка четверта. «ВЕСЕЛА СКРИНЯ»

Головний редактор. Залишилася остання сторінка нашої газети. За традицією це розважальна сторінка. На ній звичайно пропонуються кросворди, тести, анкети, гуморески. І ми пропонуємо вам невеличку вікторину, пов'язану з історією нашої держави.

Запитання

1. Хто був першим президентом України? Коли? Який термін?
(*М.С. Грушевський, 29 квітня 1918 року, 1 добу*)
2. Коли було прийнято чинну Конституцію України? (28 червня 1996 р.)
3. Коли утворилася незалежна держава Україна? (24 серпня 1991 р.)
4. Коли вперше в історії з'явилась згадка про Україну? (Слово «Україна» вперше зустрічається у літописах 1187 року, коли помер Переяславський князь

непорушною. Нам слід пам'ятати про численні жертви наших співвітчизників, що покладені на вівтар незалежності, соборності, державності. Маємо знати, що спільними зусиллями український народ вистоїть та переможе. Україна стане економічно багатою, духовною, незалежною та демократичною державою.

Звучить пісня «Україно, Україно...» (муз. і сл. Т.Петриненка).

От і завершується наш урок. Сподіваюся, що тема, яку ми обговорювали сьогодні, залишить у ваших серцях безмежну любов до своєї держави і ви пишатиметеся тим, що ви – українці. Бережемо свою рідну землю та її святині!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Методичні рекомендації для загальноосвітніх навчальних закладів до відзначення пам'ятних дат у рамках Року Державності України, розроблені Українським інститутом національної пам'яті.

2. Літературний часопис «Вежа» № 2, 1996. – 190 с.

3. Мово рідна, слово рідне. Вірші, поеми, статті. / Ред.-упоряд. І. Бойко . – К: Веселка, 1989 . – 284 с.

4. Незалежність України має майже сторічну історію [Електронний ресурс] // Український інститут національної пам'яті. - Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua/news/nezalezhnist-ukraini-mae-maizhe-storichnu-istoriyu>